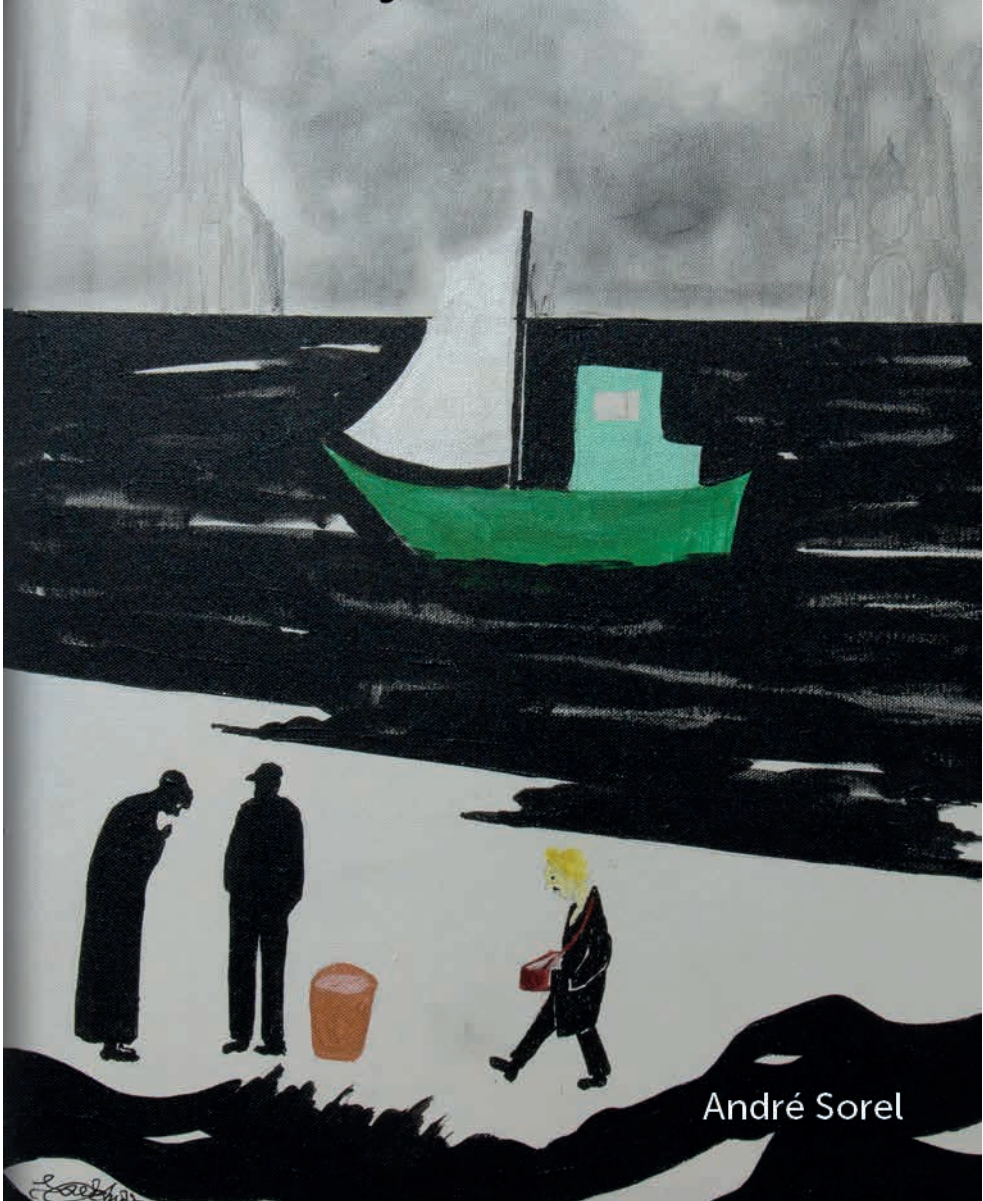

Kleine Stasj

Freddy Dufait

André Sorel

Inkijkexemplaar

Kleine Stasj

Freddy Dufait

André Sorel

Eerste druk 2022
Copyright © Freddy Dufait
Copyright © André Sorel

Omslag vormgeving Probeeld | Ambilicious
Omslagillustratie André Sorel
Binnenwerk vormgeving Probeeld | Ambilicious Studio
Illustraties André Sorel
Redactie Nathalie Lemaitre | Ambilicious

Copyright © 2022 Ambilicious, Breda

ISBN 978-94-92275-11-9 | NUR 301
www.ambilicious.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kleine Stasj

Ambilicious Breda | Kalmthout

Borg
wat je verborg.
Vertaal dit
in een verhaal
voor vrouw en kind
en iedereen bemind!

F.D.

Hoe Stasj zijn vader verloor

Donderdagavond. Een grijze mist verduistert de brede en kleine straten van Oostende. In de verte klept de mistklok, alle vissers tot voorzichtigheid aanmanend. In de huiskamers brandt er reeds licht.

Door de halfopen gordijnen ontwaart men het schimmenspel van de heen- en weerlopende mens. Het is zeven uur in de avond. De wekelijkse editie van het plaatselijk weekblad wordt in de brievenbussen geplooid. En dan, alsof de mist nog geen treurigheid genoeg maakt, bloklettert de hoofdpagina:

BEKENDE VISSER SMARTELIJK OMGEKOMEN IN ZEE

Bij het inspecteren van zijn boot is de bekende visser Pierre Vansas door stormweer overboord geslagen ...

Wie kende Pierre Vansas niet? Alle lezersogen ontwaarden hem nog eens in gedachten.

'Moustache' werd hij genoemd, omdat hij de traditie van zijn zeevoorvaderen in ere hield door een kolossale snor en baard te dragen. Met rode jumper, zwart lederen broek en de klassieke blauwe vissersklak met gelakte klep, gouden ring in het oor en zwaar beladen visserspangel op zijn rug stapte hij wekelijks op zijn vissersboot, zette zijn zuidwester op en voer de Noordzee op. Zijn visvangst werd gretig aan- en verkocht in de Vistrap.

Menigeen pinkte een traan weg en dacht aan het wit beschilderde huisje van het schipperskwartier waar Pierre woonde met zijn vrouw Bertha.

Op dat ogenblik zat het huisje vol: moeder Bertha en haar negen kinderen. Drie journalisten van Belgische

dagbladen waren haar komen opzoeken. Legendarisch zou Pierre worden. Moeder Bertha hield zich kloek en bakte spek met eieren voor haar negen kinderen. Ook de journalisten moesten eerst mee-eten. Zeven kinderen waren reeds gehuwd, maar hielden nog zoveel van hun ouderlijke thuis, dat zij er regelmatig terugkeerden. Nu was de terugkeer bijzonder treurig. Alleen de oudste, Marie, en de jongste, Jan, woonden nog bij hun moeder. Deze laatste werd in de Oostendse volksmond 'Kleine Stasj' genoemd, omdat hij sprekend op zijn vader geleek. Hij was dertien jaar en ging nog naar school. Zijn vader, die steeds wekelijks zijn deelvis deelde met familie, vrienden en daarmee een frankje verdiende, was steeds een goede vriend van hem geweest.

Het ongeluk had hem ten zeerste geschokt, wanneer de vissersaalmoezenier het treurig nieuws meldde. Hij kreeg geen beet binnen en loerde scheefweg naar de drie vreemde mannen, die zijn moeder begonnen te ondervragen.

De vriendelijke moeder Bertha was 55 jaar. Zij droeg een blauwe schort met witte bollen en daarover een grote donkere grijze sjaal. Haar haren waren kastanjebruin waarin het grijs al ruim zichtbaar was, gehuld in een sjaal. Haar tanden staken haar bovenlip vooruit. Een 'muizenbrilletje' rustte op haar geschelpte neus. Mooi was ze niet, maar met haar steeds blijvende vriendelijke glimlach maakte ze zich aantrekkelijk bij mensen en kinderen. Die was er nog steeds, doch in haar ogen kon men klaar lezen hoe zeer ze van binnen leed.

'Mijn man ken ik reeds van zijn drie jaar. We woonden dan op de Visserskaai en Pee Vansas was er mijn beste vriend, die mij altijd plaagde. Nu en dan mocht bij hen gaan spelen met Pierre,' vertelde Bertha aan de journalisten. 'En dan zijn we getrouwd in de Pier en Polkerk.

Kijk, dit is onze trouwfoto!’ Zij toonde een oude bruine foto met Pierre met zwartharige kop en zij daarnaast met een grote hoed, net een fruitschaal. Zij glimlachte eens terwijl ze het bekeek, doch dan ontsnapte haar plots een onthutsend gehuil: ‘Och God, nu zal ik hem nooit meer zien!’ Tot laat in de nacht brandde er nog licht bij de familie Vansas.

Hoe het zeeongeluk was gebeurd, wist niemand. Volgens de bemanning had Pierre als schipper bij hoogoplopende storm de schipbrug verlaten om het achterdek te inspecteren. Een hoge golf had hem wellicht overboord gegooid. Het niet terugvinden van hun schipper bracht onrust bij de bemanning en besloot om rond te varen, om hem te zoeken. Plots werd het zwalpend lichaam ontwaard en aan boord gehesen. Met de vlag halfstok keerde het Oostendse vissersbootje naar huis.

Voorzichtig was moeder Bertha door de vissersaalmoezenier op de hoogte gebracht. Kleine Stasj was ook thuis. Een traan biggelde langs zijn kaak. Het was in die houding dat Bert, zijn tweede oudste broer, hem vond. ‘Jan,’ sprak hij, ‘wij gaan vader eens zien. Wil je mee?’ Het hoofd van Stasj draaide zich om en knikte met een korte ruk bevestigend.

Het was een zwoele avond. Vanop de zeedijk bekeek Stasj de sterren. Zou vader daar nu ook zijn en pinkt hij, zoals het licht van onze vuurtoren, mij toe van uit het eeuwig geluk? Over dat geluk had hij in de broederschool veel horen praten.

‘Dat was naar de Vader gaan,’ had de meester gezegd. Dat had Jan nooit goed begrepen, doch nu besepte hij het wel: vader Pierre was naar de Vader. In gedachten verzonken stond hij plots voor het dodenhuisje, ‘de morre’ genoemd. Een kille kamer werd geopend en een klein lampje wierp een luguber licht. Sidderend

ontwaarde Stasj een stenen tafel met daarop een met een wit laken bedekt lichaam tot onder de neus. 't Was vader, net als hij sliep.

Zo had Stasj hem nooit zien slapen, juist 's middags, als vader met zijn twee handen samengevouwen op zijn buik dutte na het middagmaal en een ronkend geluid van onder zijn snor kwam. Maar wakker worden zou vader nooit meer. Dat voelde Jan goed toen zijn oudste broer zijn hand stevig omknelde en hem naar buiten bracht. Moeder had verlangd dat haar man vanuit het huisje van het schipperskwartier in de Kapucijnenkerk zou worden begraven.

Op de vooravond van de begrafenis stopte een koets, getrokken door twee zwarte paarden, voor de deur. Alle meubels vanuit de woonkamer waren verhuisd naar achteren. Vreemde mannen waren gekomen met grote zwarte lakens en tegen de muur was een soort kapelletje gebouwd. Daar werd de open kist geplaatst. Visser Moustache was voor de laatste maal thuis in zijn schippershuisje. Moeder Bertha kuste zijn koude voorhoofd en leidde een voor een haar kinderen om vader nogmaals te bekijken. Het deksel werd opgelegd en de schroeven ingedraaid. Voor de laatste maal had Stasj zijn vader gezien.

Gedurende de gehele nacht deed kleine Stasj geen oog toe. Zijn zenuwen waren gespannen en hij hoorde het gesnik van moeder. Zijn oudste broer lag in diens oude bed naast Stasj. Ook hij sliep niet en luisterde: 'Dat is de eerste maal dat ik moeder hoor schreien,' zei hij. 'Nooit zullen wij het echter zien. Moest ze weten dat we het horen, dan zou ze het liever opkroppen. Ik ben blij dat ze het eens uitsnikt, dan zal ze van een grote last verlost zijn.'

Het was een klagend geluid, een soort knarsen voor

Stasj, dat door merg en been drong. Hij had het kunnen uitschreeuwen, uittieren. Hij beende naar de deur, trok die open en met een geweldige klap sloeg hij ze toe. De trappen kraakten onder zijn geweldig snikkend lijf. Eens in zijn eigen zolderkamertje viel hij languit op zijn houten bed.

Door zijn tranen zag hij de bruine houten hoofdleuning van zijn bed. Vader had het zelf nog gemaakt. 'Daar zitten druppels zweet van vader in vermengd!' dacht Stasj. Hij omklemde de leuning, kuste ze en bleef ze dan roerloos omklemmen.

De volgende morgen trok vanuit de zee de mist rond negen uur op. Vlekjes geellichte zon schenen op de daken van de schippershuisjes. Stasj stond met zijn broers naast de kist. Hij zag hoe de mensen een voor een de dodenkamer binnenstapten en een kruisje maakten met de palmtak. Vele oude vrienden van vader pinkten een traan weg. Boten gaven hun toetergeblaas toen de rouwstoet zich in beweging zette naar de kerk. In donkere kleren stapten ze achter hem. Zijn te korte donkerblauwe jasje toonde reeds enige sleet, en zijn anders zo borstelige hardos lag nu naar voor, plat gestreken. Zo had vader het gewild, als hij eens 's zondags met de familie uit wandelde. Het was de enige dag in de week dat Jan zich dan eens waste en kamde. Kon vader nu maar terugkeren, hij zou het iedere dag doen.

Toen de priester de heilige woorden van de consecratie uitsprak, stapten er nog altijd mensen ter offerande. Stasj herkende er velen en hij merkte op hoe ingetogen en vol medelijden ze moeder Bertha bekeken. Op het kerkhof blikte de open kuil hen tegemoet: vaders laatste rustplaats. De kist werd er voorgezet en een lid van de Federatie der Belgische Zeelieden bracht nog een

laatste groet. Bij het werpen met aarde prevelde Jan zachtjes, maar daarom niet minder gemeend: 'Rust zacht, vader.'